

יז-ב אלא באופן זה הוא שנסתפק רבא:

כגון שנכנס נזיר טהור⁽¹⁾ בשידה תיבה ומגדל [מיני אוהלים מיטלטלים המפסיקים בין הטומאה ליושב בתוכה] לבית הקברות,

ובא חבירו ופרע מעליו באונסו של הנזיר⁽²⁾ את המעזיבה של גג האוהל, ונטמא באויר בית הקברות —

ונמצא שלא עשה מעשה כלל, אלא שעל

המובא גם בגמרא בשבועות יז א, ראה שם; וראה עוד במהרש"א בשבועות יז א על תד"ה צריך, ובמה שכתב כאן ב"באר משה" על דבריו].

"דאמרינן בשבועות [יז א]: "כי גמירי שהייה, באונס הוא דגמירי", פירוש, שנסתפק רב אשי שם [הובא לעיל בהערה להקדמה אות ו] אם רק בטומאת אונס נאמרה ההלכה אבל לא במזיד, וסובר הרא"ש, שהוא הדין שבשוגג לא לא נאמרה ההלכה, [ובק"ר אורה ד"ה וראיתי תמה על זה, וכן בחידושי הגרי"ז], ולא ניחא לגמרא לפרש את ספיקו של רבא שיסתור את ספיקו של רב אשי.

ואולם עדיין צריך ביאור למה לא תירצה הגמרא שהספק הוא באופן שהכניסוהו לבית הקברות באונס, ואחר כך התרו בו לצאת?! ולפי מה שכתב ה"משנה למלך" בהלכות נזירות [ו ח אמצע דיבור ראשון] ללמוד מדברי רש"י בשבועות יז א, שאם היה טמא בכניסה אלא שהיה אנוס או שוגג אין צריך שיעור שהייה [ושלא כדברי הרא"ש, וראה שם הטעם בזה], מיושבת קושיא זו, [ומשמע קצת שם, שרוצה ליישב קושיא זו, וראה ב"קרן אורה" הנזכר לעיל מה שכתב עליו]; אבל לדברי הרא"ש עדיין קשה.

1. נתבאר על פי רש"י בשבועות יז א, שאף שם הסתפקה הגמרא בספק זה: "נזיר בקבר בעי שהייה למלקות, או אינו צריך", ופירש שם רש"י: נזיר שנטמא באונס בתוך בית הקברות, דומיא דנטמא בעזרה שלא נתחייב בכניסתו וכו' והתרו בו: צא! ולא יצא, ומיהו לא שהה כדי

השתחיה", הרי שלא נזכר ברש"י דמיירי בנזיר בבית הקברות, [וכנראה שרש"י לא גרס בבעיית רבא כמו שהגיה הב"ח "נזיר בבית הקברות", אלא כפי גירסתנו "נזיר בבית הקברות", ומיהו מלשון הגמרא לעיל "אילימא דאמרי ליה לא תנזור", משמע שהיה פשוט לגמרא שמדובר בנזיר בבית הקברות; וראה עוד בבב"ב שכתוב בה לשון "נזיר בקבר" [כלשון הגמרא בשבועות], והכוונה היא נזיר שנזר בבית הקברות; גם ממה שהביאה הגמרא את ספיקו של רבא באמצע דיני נזירות בבית הקברות משמע שרבא נסתפק בנזיר בבית הקברות].

וכן פירש ב"משנה למלך" [נזירות ו ח ד"ה גרסינן] את הגמרא, ונסתייע מדברי רש"י בשבועות; אלא שהביא את דברי המפרש כאן שפירש את הספק בנזיר בבית הקברות, וכתב על זה ה"משנה למלך", שלא ידע למה צריך לפרש כן.

ומדברי רבינו עקיבא איגר נראה שהבין מלשון הגמרא שהספק הוא בנזיר בבית הקברות, ותמה באמת למה לי זה, וגם הקשה: שאם נזר בעודו בשידה, אם כן הרי לא נזר בבית הקברות, [וראה גם ב"קרן אורה" ד"ה עוד ראיתי שתמה כן על המפרש].

2. א. כן פירשו התוספות, וכן פירש רש"י בשבועות יז א, וראה בזה ב"משנה למלך" נזירות ו ח, בדיבור ראשון.

ב. ואם תאמר: והרי כיון שאנו מחייבים אותו רק על השהייה אם כן לאו שאין בו מעשה הוא!?

השהייה אנו מחייבים אותו, ויש להסתפק אם צריך הוא שיעור שהייה כדי השתחוויה. (3)

וטעם ספיקן של רבא הוא, האם נאמר דבי גמירין [נאמרה הלכה למשה מסיני] "שהייה בבית המקדש בלבד —

אבל אבראי [חוץ לבית המקדש], לא. (4)

או דילמא: לא שנא? (5)

ומסקינן: תיקו!

בעי נסתפק רב אשי:

נזר והוא בבית הקברות, האם טעון הוא גילוח [תגלחת טומאה] כשאר נזיר שנטמא, שהוא מגלח ביום השביעי, או אינו טעון גילוח, ומשום שיש לומר: אין תגלחת בלי קרבן טומאה, וכיון שאינו מביא קרבן אף תגלחת אינו צריך? (6)

שיתחייב רק בשהייה כדי השתחוויה כמו בביאת מקדש בטומאה, וההיכי תימצי שלא לחייבו על הטומאה הוא, כשפרע עליו אחר את המעזיבה באונס.

אלא שהתוספות כתבו: "מספקא ליה דילמא לא בעי שהייה [כלומר: שיעור שהייה], או דילמא לא שנא, דכל היכא דאירעה טומאה התם [משמע: בבית הקברות] בעי שהייה", ומשמע שהבעיה היא דוקא משום שהטומאה אירעה בתוך בית הקברות, וצריך ביאור למה לי זה.

וכהתוספות משמע גם בלשון רש"י בשבועות יז א על בעיא זו: "נזיר בקבר, נזיר שנטמא באונס בתוך בית הקברות, דומיא דנטמא בעזרה שלא נתחייב (בפנים) בכניסתו", [ואין כוונת רש"י לצייר את הציור האיך נטמא באונס, שהרי את הציור הביא רש"י אחר כך], הרי משמע שהבעיה היא דוקא משום שנטמא בבית הקברות, וראה ב"משנה למלך" [נזירות ו ח אמצע דיבור ראשון] מה שכתב על דברי רש"י אלו, ולפי דבריו מוכרח, שהספק הוא דוקא משום שנטמא בבית הקברות, רק שהוא למד כן מדמיון רש"י לעזרה, ראה שם היטב.

6. כן ביארו התוספות את הספק, ועל דרך זה פירשו את כל הסוגיא; ואולם בגמרא מבואר טעם אחר בביאור הספק, וכנראה שהתוספות לא גרסו כן בגמרא, הלוא תראה שלא נמצא

ראה בזה בתוספות שבועות יז א ד"ה או, וב"משנה למלך" [ביאת מקדש ג כא, ד"ה גרסין]. וב"קין אורה" בעמוד א' מד"ה אילמא ואילך, וב"קהלות יעקב" סימן ה' בנדמ"ח.

3. נתבאר על פי לשונו של רש"י בשבועות שם שכתב: "כגון שנכנס לבית הקברות בשידה תיבה ומגדל, ובא חברו ופרע עליו את מעזיבת גג האוהל ונטמא באויר בית הקברות", ופשטות כוונתו שפרע את מעזיבת השידה למעלה. אלא שצריך ביאור, האיך עושה פריעת הגג שלמעלה טומאה ליושב בתוך השידה והקבר מתחתיו, שלא מצאנו טומאה ל"אויר בית הקברות" אלא למאהיל על הקבר; וראה בדברי הרש"ש על פירוש המפרש, שהביא כעין זה מרש"י במקום אחר, ושם תמהו התוספות עליו. והרא"ש מפרש: "שגלהו מתחתיו, שהסיר את מעזיבת השידה", וגירסתו היא "פרע עליו" ולא "פרע מעליו" ראה שם.

4. כתב רש"י בשבועות יז א על בעיא זו: "בפנים גמירי שהיה, [כן הוא הלשון שם], בטומאת עזרה דשייכא בה השתחוויה".

5. א. בפשוטו ביאור הענין הוא, שעיקר ספיקן של רבא היה, אם אף בנזיר — כשמתחייב על השהייה ולא על הטומאה — נאמרה הלכה

ומפרשת הגמרא את הספק: (7)

האם נאמר דכי בעי תגלחת, דוקא נזיר טהור
שנטמא, דקא מטמא לנזירותיה [שטימא את
נזירותו] — (8)

אבל טמא שנזר ולא נטמא נזירותו — לא.
או דילמא: לא שנא, ואף בטמא שנזר צריך
הוא "תגלחת טומאה"?

תא שמע לפשוט שאינו צריך גילוח,
ממשנתנו:

מי שנזר והוא בבית הקברות, אפילו היה
שם שלשים יום, אינו עולה לו מן המנין,
ואינו מביא קרבן טומאה.

ומשמע: קרבן טומאה הוא דלא מייתי (9)
[אינו מביא] אבל גלוחי בעי [תגלחת צריך
הוא], מדלא שנינו: ואינו מגלח בשביעי
שלו.

ודחינן: "מה טעם" קאמר התנא:

מה טעם אינו מביא קרבן טומאה, משום
דלא בעי גלוחי, כלומר: תגלחת וקרבן
טומאה תלויים זה בזה.

דהיינו, היות ולפי סברתו של רב אשי שאינו
טעון תגלחת, הטעם בזה הרי הוא משום
שאינן תגלחת בלי קרבן טומאה, אם כן יש
לומר שסברא זו פשוטה לתנא עד שלא
הוצרך לפרשה, והיות ואמר התנא שאינו

בדבריהם ולא בדברי הרא"ש ולא בדברי המפרש
שום ביאור על דברי הגמרא האלו.

7. ראה הערה קודמת.

8. יש לבאר את לשון הגמרא וכוונתה, על פי
הכתוב: "וכי ימות מת עליו בפתע פתאם וטמא
ראש נזרו [היינו שער, וכמו שמבואר בגמרא
לעיל טו א: "וטמא ראש נזרו", מי שנזרו תלוי
לו בראשון] וגלח ראשו ביום טהרתו ביום
השביעי יגלחנו", הרי שטעם התגלחת הוא
משום שטימא את ראשו, והיינו מה שאומרת
הגמרא "דקא מטמא לנזירותיה", היינו שער
נזירות שלו, וזה אינו שייך אלא בטהור שנטמא,
אבל בנזיר טמא, אף שחלה עליו נזירות, מכל
מקום אין הוא מטמא את שער נזירותו, שהרי
בשעה שנטמא עדיין לא התחיל לגדל שער,
שנזירותו וטומאתו באין כאחד.

9. כתבו התוספות: "קרבן טומאה הוא דלא
מייתי, דמיעטיה קרא לקמן [בברייתא דף יח

תחלת עמוד א]".

והקשה על זה רבינו עקיבא איגר: הא הך
מיעוט ["וטמא ראש נזרו", ראה ברייתא שם],
פשיטא דקאי יותר על תגלחת דהא אחר "וטמא
ראש נזרו" כתיב "ביום השביעי יגלחנו, וביום
השמיני יביא", ואם כן מהיכי תיתי דנמעט מהאי
קרא רק קרבן טומאה ולא תגלחת דסמין ליה,
רצ"ע".

ביאור קושייתו: בפשוטו צריך לומר שהגמרא
לא ידעה עכשיו מהיכן אנו יודעים שהנזור בבית
הקברות אינו מביא קרבן טומאה, כי אם היינו
יודעים שהמיעוט הוא מ"וטמא ראש נזרו", הרי
מסתבר יותר למעט את הגילוח שהוא סמוך לו
במקרא, מאשר את קרבן הטומאה, אלא
שהגמרא לא ידעה את המקור [וצריך לומר שגם
רב אשי לא ידע את המקור], ולכן היה בדעת
הגמרא לומר, שקרבן אינו מביא אבל הוא מגלח.
אבל על התוספות הוקשה לרבינו עקיבא
איגר, שהתוספות ציינו לגמרא לקמן, אם כן
משמע שהגמרא יודעת את המקור שמבואר
לקמן מ"וטמא ראש נזרו", וזה הרי לא יתכן,

צריך קרבן ממילא יודעים אנו שאינו מגלח
כי הא בהא תליא. (10)

ודחינן: לא תדייק כן, אלא תדייק: הא
למלקות על טומאה זה וזה שוין. (13)

תא שמע מהברייתא שהובאה לעיל בעמוד
א:

מקשה הגמרא: אבל לענין תגלחת מאי? אכן
זה מגלח וזה אינו מגלח!?

אין בין טמא שנזר, לנזיר טהור שנטמא —

אם כן: ליתנייה, ישנה התנא גם את החילוק
הזה שביניהם!?

אלא, שהטמא שנזר שביעי שלו עולה לו מן
המנין כי אינו צריך להביא קרבן, ונזיר טהור
שנטמא, אין שביעי שלו עולה לו מן המנין,
שאינו מתחיל נזירותו עד יום הבאת
קרבנותיו. (11)

ומשנינן: אכן כלול אף חילוק זה בדברי
התנא, כי תנא: "שביעי שלו עולה לו מן
המנין" וכל מילי.

ומדייקת הגמרא: מאי לאו, הא לתגלחת
טומאה זה וזה שוין שהם צריכים תגלחת,
שאם לא כן היה לתנא להוסיף חילוק
ביניהם לענין גילוח, ולומר: זה מגלח וזה
אינו מגלח! (12)

כלומר: כיון שהתנא אומר "שביעי שלו
עולה לו מן המנין", והטעם בזה, הרי הוא
משום שאינו צריך להביא קרבן, אם כן נכלל
ממילא בדברי התנא שאינו צריך להביא
קרבן, והיות ואינו צריך להביא קרבן ממילא
אנו יודעים שאין צריך לגלח, כי הא בהא
תליא. (14)

הרי למדנו, שאף הטמא שנזר טעון תגלחת
טומאה, ונפשטה בעייתו של רב אשי.

וכפי שנתבאר. [וראה מה שכתב ב"ארוי הלבנון"
אות ל"א ליישב קושיית רעק"א].

הבאת קרבנותיו, וכמבואר בהמשך הסוגיא.

12. כן פירשו התוספות את ראיית הגמרא, וראה
בזה בהערה בהמשך.

ב. ואם תאמר: הרי גם את החילוק לענין
קרבן טומאה, לא שנה התנא!?

זה אינו, שזה כלול בחילוק שאומר התנא:
"טמא שנזר שביעי שלו עולה לו מן המנין",
שהטעם הוא משום שאינו צריך להביא קרבן
טומאה, ואם כן זה כבר כלול בדברי התנא,
תוספות לעיל עמוד א.

13. וכמסקנת הגמרא לעיל, שהנזיר בבית
הקברות לוקה על הטומאה.

14. א. וכמבואר סברא זו לעיל בגמרא.
ב. מהלך דברי הגמרא לכאורה אינו מובן, כי

10. נתבאר על פי הרא"ש; ואולם צריך ביאור,
שהגמרא הרי לא נסתפקה משום סברא זו שאם
אין קרבן אין גילוח, אלא סברא מיוחדת לגבי
גילוח, "כיון שלא מטמא לנזירותה"; ואולם
כבר נתבאר בהערה לעיל, שכנראה לפני
הראשונים היתה גירסה אחרת בגמרא, ראה שם.
והתוספות כתבו: "כלומר: כיון דתנן אינו
מביא ממילא ידעינן שאינו מגלח, דהא בהא
תליא, דהפסוקים קרובים זה לזה, אע"ג דגילוח
ביום שביעי וקרבן ביום שמיני, משמע ליה,
דכיון דאינו מביא קרבן טומאה דאינו מגלח".

11. ברייתא זו היא כדעת רבי לקמן יח א, שאין
הנזיר מתחיל למנות עד יום השמיני שהוא יום

ה. הבריייתא הבאה באה ללמד, שאותם ימים שהוא חלוט בהם – אף שאין הצרעת סותרת את הימים שכבר מנה – מכל מקום אותם ימים אין עולין לו למנין נזירותו, וצריך הוא להשלימם לאחר מכן, אבל כל דקדוקי נזירות עליו אף בימים אלו; וכן מבאר הבריייתא בהמשך [שאינו מובא כאן בגמרא אלא לקמן נו א], ש"ימי ספרו" אינם עולים לו במנין ימי נזירותו, ואולם ימי הסגרו עולים לו במנין.

ו. דין זה שאין ימי חלוטו עולין לו מן המנין לומדת הבריייתא מנזיר שנשטמא במת, שאף הוא אין ימי טומאתו עולין לו מן המנין; והבריייתא קוראת לימים שהוא טמא בהן מחמת המת: "ימי טומאתו", ולימים שהוא חלוט בהם מחמת צרעתו: "ימי חלוטו".

תא שמע:

אין לי אלא ימי טומאתו של נזיר שנשטמא במת שאין עולין לו מן המנין של ימי הנזירות. (15)

אבל **ימי חלוטו של נזיר מצורע מנין** שאין עולין לו לנזיר מן המנין, ומשהוחלט הנזיר

א. "נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן, והכהן רואה את הנגע, ופעמים שמשמאהו מיד כשיש בנגע סימני טומאה והרי הוא מצורע מוחלט, ופעמים שמסגירו הכהן שבעה ימים פעם או פעמים כדי לידע אם ייראו בו סימני טומאה, ואחר כך מחליטו או מטהרו, ואותם ימים שהוא מוסגר בהם נקראים "ימי הסגרו".

ב. אותם ימים מעת שטימאהו הכהן והחליטו ועד שנרפא נגע הצרעת מן הצרוע, הם הנקראים "ימי חלוטו" [או "ימי גמרו"].

ג. משנרפא הנגע, מביא המצורע שתי צפרים, את האחת שוחט הכהן, וטובל בדמה את השניה, ומזה מדמה על המיטה, ואצ הצפור השניה הרי הוא משלח על פני השדה, ומגלח המצורע את כל שערו ואחר כך טובל במקוה, וסופר שבעה ימים והם הנקראים "ימי ספרו", וביום השביעי מגלח שנית ואחר כך טובל, וביום השמיני מביא את קרבנותיו, העשיר מן הבהמה, והדל מן העוף.

ד. נזיר מצורע אינו סותר את הימים הקודמים שכבר מנה, כי לא נאמרה סתירה אלא בטומאת מת.

ודוחה הגמרא, שהתנא בא למעט מלקות על טומאה שאין חילוק ביניהם ודלא כריש לקיש לעיל; ושוב מקשה הגמרא, סוף סוף תיקשי: למה לא כתב התנא גם חילוק זה, ועל זה מתרצת הגמרא שזה כלול בדברי התנא. אלא שהתוספות לא פירשו כן, ומיד בתחילת דברי הגמרא, ביארו שהדיוק הוא ממה שלא נאמר "זה מגלח וזה אינו מגלח".

15. דכתיב: "[ועשה הכהן אחד לחטאת ואחד

היות והגמרא מתרצת שאין להוכיח ממה שלא כתוב "זה מגלח וזה אינו מגלח" כי זה כלול בחילוק ששנה התנא, אם כן למה הוצרכה הגמרא לומר "הא למלקות זה וזה שוין"?! ופשטות מהלך הגמרא הוא: שמתחילה לא דקדה הגמרא ממה שלא כתוב את החילוק "זה מגלח וזה אינו מגלח", אלא שאם התנא אומר "אין בין", משמע שהוא בא לומר "זה ולא אחר", וחשבה הגמרא בתחילה שכוונתו הוא למעט תגלחת, ופשטה את ספיקו של רב אשי;

המצורע, אין הוא כולל את ימי חלוטו במנין ימי נזירותו?

ובהמשך לומדת הברייתא את הדין בקל וחומר.

ועד שלא סיים התנא לבאר את המקור לזה, מסביר התנא:

שמא תאמר: למה לי קל וחומר! ? והלא דין הוא שלא יעלו לו ימי חלוטו מן המנין, מדין "במה מצנינו" מימי טומאתו למת, כי היות ושונים הם בדיניהם, יש לך ללמוד זה מזה אף לענין "אין עולין מן המנין"; וכך נלמדנו מן הדין:

מה ימי טומאתו מגלח הנזיר ביום השביעי שלהם ומביא קרבן ביום השמיני שלהם —

אף ימי חלוטו הרי הוא מגלח בסוף ימי חלוטו, ומביא קרבן ביום השמיני לספרו(16) —

ואם כן יש לנו להשוותם גם לעניננו, ולומר:

מה ימי טומאתו אין עולין לו מן המנין, אף ימי חלוטו אין עולין לו מן המנין.

ומסביר התנא שאי אפשר ללמוד בדין זה:

ונזיר שנטמא, הרי שרש"י סובר, דהכפרה בנזיר טמא היא לטהרת טומאת המת וכשאר מחוסרי כפרה דטומאה.

ואין כוונת רש"י לומר, שאף הנזיר הטמא אסור לאכול בקדשים עד שיביא כפרתו וכשאר מחוסרי כפרה, שהרי מבואר בגמרא כריתות ח ב שמותר הוא לאכול בקדשים [כמו שהקשה ב"קהלות יעקב" נזיר סימן ד, ראה שם], אלא כוונתו היא על דרך שכתב רש"י בשבועות יז א ד"ה צריך שהייה: "קרבן נזיר טמא לאו אעוון טומאה אתי, אלא למיחל עליה נזירות טהרה כשאר מחוסרי כפרה", והיינו שביסוד הדברים שוה טמא מת לשאר מחוסרי כפרה שהכפרה משלמת את טהרתן, אלא, שטומאת שאר מחוסרי כפרה מעכבת אותם לענין אכילת קדשים וביאת מקדש, ואילו טמא מת מחוסר כפורים מעכבת אותו טומאתו מלחול עליו נזירות טהרה.

וכעין זה בר"י מיגש שבועות שבועות לו א "נמצא שהקרבן שמביא, אינו מביא אותו אלא להטהר בו מאותה הטומאה כדי שימנה לאחר כן נזירות בטהרה מתחלה, וכן מצנינו

לעולה] וקדש את ראשו ביום ההוא" דהיינו בתר ימי טומאה, והדר "והזיר לה" את ימי נזרו", כן פירשו המפרש ורבינו הלל בספרי; והתוספות שלמדוהו מקל וחומר מסתירת הימים הקודמים, לא כתבו כן אלא משום שבהמשך הברייתא מבואר שאף נזיר בקבר אין עולין לו ימי טומאתו מן המנין, ואת זה אי אפשר ללמוד מן הכתוב הנזכר, שהוא מדבר במי שצריך גילוח וקרבן טומאה, והנזיר בקבר אינו צריך את כל אלו, ולזה צריכים אנו לקל וחומר מנזיר שנטמא שאין ימי טומאתו עולין לו, כמבואר בתוספות במשנה לעיל טז ב.

16. צריך ביאור, איך אפשר להשוות ימי טומאתו שהוא חייב גילוח וקרבן מצד דין הנזירות ולא מדין טומאת המת, למצורע שהוא חייב בגילוח וקרבן מצד הצרעת ולא מצד הנזירות! ?

ובפשוטו מכאן ראייה למה שכתב רש"י בסוטה טו א ד"ה וכי קא מייתי [המצורע] קרבן לאישתרווי בקדשים: "שיש טומאות שהצריך הכתוב כפרה לטהרתן, זכ וזבה ויולדת ומצורע

שאף עולין לו הימים האלו מן המניין. (18)

ולכן צריכים אנו ללמוד שאין ימי חלוטו של מצורע עולין לו לנזיר מן המניין בדין אחר: אמרת:

ומה נזיר שנזר בקבר [בבית הקברות] ששערו ראוי לתגלחת טומאה כשאר נזיר טמא, ומכל מקום אין עולין לו ימי הטומאה מן המניין — (18)

לא אם אמרת בימי טומאתו למת, שאין הם עולין לו מן המניין, משום שכן מבטל [סותר] בו את הימים הקודמין של הנזירות, וכמו שנאמר בנזיר שנטמא במת "והימים הראשונים יפלו", ולפיכך אף אין עולין לו מן המניין.

תאמר בימי חלוטו, שאינו מבטל את הימים הקודמין של ימי נזירותו, ולפיכך יש לומר

בטומאת מת, הרי נתמעט כל מי שאינו טמא טומאת מת.

18. הקשה רבינו עקיבא איגר על הלימוד מנזיר בקבר: "מכל מקום גם על זה נימא: אם אמרת נזיר [בקבר], דימי טומאה כיון דסותרים (ה"נ) [הנזירות], אף בכי האי גוונא דנזר בבית הקברות, אין עולים."

הלשון נראית משובשת, ועיקר כוונתו להקשות: הרי נזיר בקבר היינו נמי ימי טומאתו של מת, ואם כן כשם שאין אנו לומדים בקל וחומר מנזיר טהור שנטמא, ומשום שיש לפרוך מה לימי טומאתו שכן סותר בהן את הקודמין, אם כן הוא הדין שאי אפשר ללמוד מנזיר בקבר, כי אף שאין לו ימים קודמין, מכל מקום כשיש לטומאה זו ימים קודמין הרי הן סותרין את הקודמין, ונראה בחידושי הגר"ז בהוצאת "מישור" עמוד קב במה שהובא שם במוסגר בד"ה ולשיטת, ותוכן דבריו הוא, שנזיר בקבר נתמעט מדין סתירת ימים הקודמין אף אילו היה שייך בו ימים קודמין, ובזה יישב קושיא זו; ואולם המפרש לקמן נו א על ברייתא זו כתב "ואין סותר בהן את הקודמין, לפי שאין לו קודמין".

והוסיף רבינו עקיבא איגר: "וביותר, דהא גופא מנא לן דנזר בבית הקברות דאין עולין, אלא דמסברא כיון דבטהור שנטמא אפילו

[כלומר: בשאר מחוסרי כפרה] שהקרבן שמביא הטמא לשום טהרה הוא מביא אותו, תדע שהרי קודם לכן אסור [כלומר: אותן שאר מחוסרי כפרה] שיאכל בקודש עד שיביא קרבנו כדאמרינן: הביא כפרתו אוכל בקדשים, אלמא קרבן זה טהרה הוא עושה, והיינו דאמרינן [כריתות ח ב]: ההוא דמייתי קרבן כי היכי דתיחול עליה נזירות בטהרה, כלומר: להשלים בו טהרתו הוא מביאו, כדי שיתחול לאחר כך נזירות למנות בטהרה."

ולפי פירוש זה בברייתא, צריך לומר שברייתא זו סוברת שהקרבנות מעכבות אותו מלמנות נזירות טהרה, כי כל דברי רש"י אינם אלא לדעת הסובר שהקרבנות מעכבות [ראה לקמן יח ב], אבל לדעת הסוברים [ראה לקמן דף יח א] שאין הקרבנות מעכבות, אין שייך לומר כדברי רש"י.

17. הקשו התוספות: למה לא נלמד מצורע ממת באותו "במה מצינו" שאף סותר הוא את הימים הקודמים!?

ותירצו: שלקמן בגמרא [מד א] ילפינן מהפסוק "והימים הראשונים יפלו כי טמא נזרו", שהטומאה סותרת ואין התגלחת סותרת, הכי נמי נימעוט ונימא דאינו סותר על החלטו, כלומר: מיעוט הוא [שפסוק זה מיותר] "כי טמא נזרו" ולא משהו אחר, והיות והפרשה מדברת

טומאה, ונמצא ששערו של עכשיו ראוי לקיים בו את תגלחת הטהרה שלאחר מנין ימי נזירות הטהרה, ומכל מקום אין הימים שהוא טמא עולין לו מן המנין.

נזיר מצורע שאין שערו ראוי לקיים בו את תגלחת הטהרה, שהרי יצטרך לגלחו כשייטהר מצרעתו כשאר מצורע, (21) אינו דין שלא יעלו לו ימי חלוטו מן המנין.

הכי נמי מסתברא שב"תגלחת טהרה" עוסקת הברייתא —

דאי סלקא דעתך שבתגלחת טומאה עוסקת יח-א הברייתא, ומחלקת בין ימי טומאתו שהם צריכים לתגלחת, לבין ימי חלוטו שהם אינם צריכים לתגלחת, הרי תיקשי:

וימי חלוטו מי לא בעי תגלחת בסוף ימי חלוטו, והרי כך הוא דינו של מצורע שהוא מגלח בסוף ימי חלוטו!?

דוחה הגמרא את ההכרח:

ימי חלוטו שאין ראוי לתגלחת מצד הנזירות (19) **לא כל שכן שאין עולין לו מן המנין**. (20)

ומברייתא זו פושטת הגמרא את ספיקו של רב אשי:

כי מאי לאו, האם לא כן שזו שאמרו בברייתא: "נזיר בקבר ששערו ראוי לתגלחת" היינו תגלחת טומאה, וכפי שנתבאר!?

ואם כן הרי למדנו שהנזיר בבית הקברות צריך הוא תגלחת טומאה כשאר נזיר טמא, ונפשטה בעייתו של רב אשי.

ודחינן: **לא** כאשר פירשת את התגלחת האמורה בברייתא שהיא "תגלחת טומאה", אלא זו שאמרו בברייתא: "נזיר בקבר ששערו ראוי לתגלחת" היינו תגלחת טהרה, לאחר שימנה נזירות טהרה; וכך הוא פירוש הברייתא:

ומה נזיר בקבר שאינו צריך לגלח תגלחת

שאינו דומה לנזיר שנטמא.

19. כלומר: ודאי שהמצורע מגלח, אלא שאינו מגלח מחמת דין נזירות אלא מחמת צרעתו, ואילו נזיר בקבר מגלח מחמת נזירותו, כן מבארת הגמרא בהמשך הסוגיא את הסלקא דעתין.

20. ביארו התוספות: "נזיר בקבר ששערו ראוי לתגלחת ודמי לנזיר, אין עולין לו מן המנין, ימי חלוטו שאין שערו ראוי לתגלחת ולכך לא דמי לנזיר, לא כל שכן שאין עולין לו מן המנין".

21. מבואר מברייתא זו, שמוכרח הוא לגלח

סותרים, ממילא בנזיר טמא על כל פנים אין עולים, וכמו שכתבו תוספות במתניתין, וכיון דהוא מזה הטעם, ממילא אין ללמוד לימי חלוטו, וצע"ג.

ביאור דבריו: כיון שנזיר בקבר כל מקורו הוא מנזיר שננטמא בקבר, הרי לא יתכן שמנזיר שננטמא בקבר אי אפשר ללמוד לימי חלוטו, ואילו מנזיר בקבר — שהוא עצמו אינו נלמד אלא מנזיר שננטמא — יהיה אפשר ללמוד לימי חלוטו, שהרי ממה נפשך, אם נזיר בקבר דומה לימי חלוטו, כשם שלא תלמד לימי חלוטו כך לא תלמד לנזיר בקבר, ואם נזיר בקבר דומה לנזיר שננטמא, שוב אי אפשר ללמוד לימי חלוטו